

Studiu de caz privind dezvoltarea de abilități emoționale, consilierea socială/ vocațională a preșcolarilor/ elevilor din grupul țintă pentru proiectul POCU/784/6/24/139599

Studiu de caz privind abandonul școlar – cauze și modalități de preîntâmpinare

ProAcces R4.1:DEZVOLTARE ABILITAȚI EMOȚIONALE, CONSILIERE SOCIALĂ, SUPT EMOȚIONAL/PSIHOLOGIC, CONSILIERE VOCAȚIONALĂ

Studiu de caz

A EDUCA = A influența în mod sistematic (și în cadru organizat) formarea și dezvoltarea însușirilor intelectuale, morale, fizice etc. ale cuiva (cel pe care-l educăm).- cf DEX.

- ✍ a transmite informații
- ✍ a dezvolta abilități
- ✍ a transmite valori
- ✍ a fi model și reper de conduită

Studiu de caz

Nu putem face o analiză a factorilor ce determină abandonul școlar, fără a analiza, pe scurt, problemele sistemului abandonat - ȘCOALA ROMÂNEASCĂ.

Toate reformele post revoluționare s-au preocupat doar de aspecte de formă

Nici una nu și-a pus probleme de fond.

- ✍ Ce obiective avem?
- ✍ Ce tip de om dorim noi să creăm prin acest sistem de învățământ?
- ✍ Ce valori ar trebui să posede?
- ✍ Ce însușiri? ce abilități?

Studiu de caz

Pe scurt:

- ✍ informația este prea multă, greoi prezentată și fără legătură cu practica
- ✍ raportul informare/formare este greșit conceput - de aici *analfabetismul funcțional*.
- ✍ formarea ar trebui să se refere atât la **competențe cognitive**

(ex: a ști să analizezi un text, să compari, să te exprimi critic, să ai un punct de vedere, să faci o sinteză etc) – cât și la **atitudini și valori** – față de tine, față de ceilalți oameni, față de o profesie (care nu trebuie să fie neapărat una intelectuală!!), față de viață, în general.

(Dacă sunt format într-un sistem fără obiective, deci fără sens, felul în care mă raportează la viață poate fi la fel de lipsit de sens, așa cum dacă sunt format într-un sistem care încurajează obediența, nu mă voi exprima liber, nu voi avea opinii personale)

Studiu de caz

Sunt aceste lucruri importante?

Noi credem că DA!

- ✍ Responsabilitatea
- ✍ Onestitatea
- ✍ Spiritul de echipă
- ✍ Competențele sociale, relaționale
- ✍ Altruismul

- toate acestea și multe altele sunt valori care ar trebui cumva să caracterizeze omul educat, cel care a trecut prin școală și să-l diferențieze (mai mult decât diploma) de acela care nu a fost educat.

Studiu de caz

Exemplu – s-ar putea ca niciodată să nu folosesc calculul diferențial, dar cu siguranță voi avea nevoie să știu cum să îmi cer scuze, cum să aplanez sau măcar să nu escaladez un conflict, cum să îmi apăr punctul de vedere dar să nu îl nesocotesc pe al altuia etc, etc.

- ✍ Toate acestea cresc calitatea vieții
- ✍ Toate acestea sunt valori pe care școala ar trebui să pună accent
- ✍ Toate acestea sunt ignorate de sistemul nostru de învățământ.

Studiu de caz

Avem, pe de o parte, un sistem care ne ajută în prea mică măsură să facem față cu succes vieții

Diplomele – chiar dacă ajungem să le obținem – nu prea au acoperire în competențe și deci nici nu ne garantează întotdeauna obținerea unui loc de muncă mai bine plătit.

Deci, motivația de a rămâne **și a depune efort** în școală este, de la început, redusă.

Pe de altă parte, avem de-a face cu o serie de probleme sociale, economice și personale.

Studiu de caz

- **Abandonul școlar** = conduita de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înainte obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înainte încheierii actului de studii început.

Studiu de caz

EFECTE

La nivel INDIVIDUAL

- Șomaj
- Sărăcie
- Redusă calitate a vieții

La nivel SOCIAL

- - bani irosiți
- - lipsa forței de muncă specializată/calificată

Studiu de caz

Studiul „*Investiție în educația copiilor din mediul rural*”, realizat de către Fundația *World Vision* România (februarie – iulie 2017) arată o rată a abandonului școlar de 40% în mediul rural!

România este țara cu cei mai mulți elevi (din Uniunea Europeană) care abandonează școala!

Studiu de caz

○ Factorii de risc pentru abandonul școlar

□ Social larg

✍ confuzia valorică

✍ scăderea rolului școlii ca factor de control social

✍ scăderea prestigiului școlii și (implicit) al dascălului

Studiu de caz

❑ Zonali

✍ Sărăcia

✍ Apartenență la un grup defavorizat

✍ Imposibilitatea de a atrage și menține resurse umane capabile și dornice de a surmonta aceste dificultăți

✍ Migrație masivă a forței de muncă

Studiu de caz

❑ Individual

🖋 bio – constituționali (temperament, IQ)

🖋 disabilități

🖋 de mediu familial etc.

Studiu de caz

❑ Confuzia valorică

- ✍ Banul ca valoare supremă (chiar unică)
- ✍ Educația este ceva doar pentru elite, ea nu are efecte în plan pragmatic
- ✍ Ierarhii care nu au de-a face cu meritele
- ✍ Modele superficiale
- ✍ Temerea că valori ca *cinstea*, *responsabilitatea*, *altruismul* vor avea ca efect dezadaptarea.

Studiu de caz

❑ Pierderea rolului de factor de control social al școlii

✍ tradițional, erau considerați factori de control social familia, comunitatea, școala, Biserica.

✍ educatorul/învățătorul/profesorul era respectat

✍ se constituia în model/reper pentru elevi

✍ actual, avem de-a face cu un cerc vicios – profesori prost

plătiți și demotivați, scăderea prestigiului asociat statutului de dascăl, dar și a autorității sale, conduc la elevi demotivați, dezinteresați, aflați în risc de abandon.

Studiu de caz

SĂRĂCIA

- Lipsa de resurse, spații și dotări materiale insuficiente
- Izolarea, locațiile greu accesibile (mai ales iarna)
- Resursele umane insuficiente
- Familiile care pun presiune asupra copiilor pentru a ajuta cât mai repede în gospodărie, la muncile sezoniere ori la creșterea fraților mai mici.

Migrația forței de muncă

- copii lăsați în grija vârstnicilor sau vecinilor (handicap emoțional)
- depopularea zonei – efecte economice

Studiu de caz

❑ **Factori individuali**

- ✍ - temperamental – copii mai greu educabili, opoziționism, probleme cu autoritatea, tolerează greu frustrarea, etc
- ✍ predispuși la chiul, rezultate slabe - demotivare
- ✍ copiii cu disabilități – care nu pot ține pasul cu clasa, iar lipsa resurselor (profesor de sprijin, curricula adaptată etc) sporește riscul de abandon, la un moment dat.

Studiu de caz

❑ **Climatul familial**

- ✍ Copiii ce provin din medii familiale în care învățătura nu este încurajată, normele și valorile din mediul familial intrând în contradicție flagrantă cu cele ale școlii
- ✍ Dezorganizarea vieții de familie, consecință a divorțului, climatul familial conflictual și imoral, excesiv de permissiv, divergența metodelor educative și lipsa de autoritate a părinților, atitudinea rece, indiferentă sau, dimpotrivă, tiranică a acestora sunt alte câteva aspecte care conduc spre abandonul școlar

Studiu de caz

În orice caz, acolo unde există cumul de factori de risc, abandonul va fi aproape sigur.

Exemplu

Zonă defavorizată + climat familial cu atitudini potrivnice școlii + factori de vulnerabilitate individuală.

Studiu de caz

Ce se poate face?

Dacă lipsa interesului pentru școală se explică prin presiunile de ordin economic, prin dezamăgirile personale ale părinților și prin lipsa de cultură a comunității care este rezervată față de ceea ce oferă instituțiile formale, aceste cauze ar putea fi reduse:

- ✍ prin orientarea fondurilor disponibile spre școlile din asemenea zone,
- ✍ prin stabilirea unor legături cu centre de instruire existente,
- ✍ prin asigurarea unei infrastructuri care să asigure transportul elevilor, dar și asigurarea hranei pentru elevi care au domiciliul la distanțe mari de școală
- ✍ prin măsuri represive – amenzi aplicate părinților pentru absenteismul copiilor

Studiu de caz

□ Ce se poate face?

- ✍ Se pot imagina măsuri psiho-pedagogice și psiho-sociologice – care urmăresc cultivarea unor relații interpersonale adecvate pentru realizarea unei inserții socio-familiale pozitive;
- ✍ socio-profesionale – orientare școlară și profesională, descoperirea abilităților, cultivarea lor, învățământ vocațional (redescoperirea lui);
- ✍ psihiatrice – depistarea precoce a minorilor cu diferite probleme comportamentale, emoționale, tendințe agresive;
- ✍ psihologice – consilierea minorilor aflați în situații de risc, a părinților acestora, dar și a profesorilor care lucrează cu ei
- ✍ juridice – acestea permițând creșterea gradului de influențare socială prin popularizarea legilor și prin propaganda juridică, în general

Studiu de caz

Ce se poate face?

OBIECTIVE ale unui program de prevenire a abandonului

- identificarea elevilor aflați în abandon sau risc de abandon școlar în vederea menținerii acestora în sistemul învățământului de zi;
- implicarea sistemului de protecție socială;

Studiu de caz

OBIECTIVE ale unui program de prevenire a abandonului

- ✍ implicarea sistemului familial în reabilitarea școlară și socială a elevului – creșterea gradului de colaborare între școală și familie;
- ✍ sensibilizare la nivel de comunitate cu privire la acest subiect, la efectele (grave) pe care abandonul școlar le generează.

Studiu de caz

❑ Ce se poate face?

Nu trebuie uitat - în cadrul acestui demers – misiunea pe care și-o asumă educația incluzivă.

- Deocamdată, accesul la educație pentru toți membrii societății, indiferent de particularitățile lor psiho-fizice, intelectuale, etnice, socio- economice ori religioase este mai curând o sintagmă care se vehiculează intens, decât o realitate.
- Avem nevoie de programe de informare și pregătire a cadrelor didactice pentru a înțelege particularitățile ori specificul fiecărei categorii, dar și de modele de bune practici, adaptate însă realităților de la noi.

Studiu de caz

❑ Ce se poate face?

- ✍ a învăța de la alții, dar și din propriile experiențe,
- ✍ a înțelege ce merge, dar și ce nu merge și – mai ales – de ce?
- ✍ a înlocui atitudinea de resemnare cu una în care implicarea fiecăruia dintre noi contează
- ✍ a ne detașa de individualismul excesiv și a înțelege că suntem parte a unei comunități
- ✍ a face lucrurile mai puțin de dragul formei și mai mult pentru că se dovedesc a avea o valoare sau pentru că o pot genera.